

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.6.2.2025

Pan
Robert Szewczyk
Prezydent Olsztyna
Urząd Miasta Olsztyna
Plac Jana Pawła II 1, 10-101 Olsztyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/072 Bezpieczeństwo w obiektach użyteczności publicznej w województwach podlaskim
i warmińsko-mazurskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Olsztyna, Plac Jana Pawła II 1, 10-101 Olsztyn (dalej: Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Robert Szewczyk, Prezydent Olsztyna, od 7 maja 2024 r. (dalej: Prezydent). W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Piotr Grzymowicz, Prezydent Olsztyna, do 6 maja 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem obiektów użyteczności publicznej. 2. Realizacja zadań w celu należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania obiektów użyteczności publicznej. 3. Nadzór nad utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem obiektów użyteczności publicznej pozostających we władaniu lub administrowaniu innych jednostek.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do 28 sierpnia 2025 r. z uwzględnieniem zdarzeń i dokumentów wcześniejszych o ile miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie.
Kontrolerzy	1. Andrzej Sibierski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/26/2025 z 28 marca 2025 r. 2. Adam Rączkiewicz, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LOL/41/2025 z 13 maja 2025 r.

(akta kontroli str. 1-4)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Urzędzie w latach 2022-2025 (do 28 sierpnia) zapewniono bezpieczeństwo w obiektach użyteczności publicznej stanowiących budynki Urzędu. Skontrolowana jednostka była przygotowana organizacyjnie do zapewnienia należytego utrzymania i zabezpieczenia należących do niej budynków użyteczności publicznej oraz posiadała wewnętrzne uregulowania i procedury. W Urzędzie na ogół prawidłowo realizowane były zadania związane z należyтым utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem ww. budynków. W szczególności prawidłowo została zapewniona ich ochrona poprzez zawarcie umów z wyspecjalizowanym podmiotem zewnętrznym. Zgodnie z przyjętymi procedurami wewnętrznymi i obowiązującymi przepisami w Urzędzie był

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

stosowany system monitoringu wizyjnego i instalacja alarmowa, a także prawidłowo zabezpieczone zostały budynki w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Rzetelnie i terminowo przeprowadzano kontrole stanu technicznego wszystkich budynków Urzędu, wynikające z przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³ oraz przeglądy i konserwacje urządzeń transportu bliskiego i sprzętu przeciwpożarowego. Dla każdego budynku Urzędu prawidłowo opracowano instrukcje bezpieczeństwa pożarowego i skutecznie zapoznano z nimi wszystkich pracowników. Zapewniono również częściową dostępność budynku osobom ze szczególnymi potrzebami, w szczególności w zakresie wprowadzenia wewnętrznych procedur ułatwiających takim osobom załatwianie spraw w Urzędzie i zlikwidowania niektórych barier architektonicznych. Urząd podejmował także prawidłowe i skuteczne czynności nadzorcze dotyczące bezpieczeństwa i należytego utrzymania obiektów użyteczności publicznej przekazanych innym podmiotom.

Pomimo zaistnienia okoliczności uzasadniających aktualizację Planu Ochrony Urzędu Miasta Olsztyna, Prezydent nie zapewnił podjęcia przez 11 lat, tj. do grudnia 2024 r. skutecznych działań w celu jego aktualizacji. W Urzędzie nierealizowany był wobec pracowników obowiązek informacyjny dotyczący celów, zakresu i sposobu zastosowania monitoringu wizyjnego. Stwierdzone zostały także uchybienia oddziałujące na osoby o specjalnych potrzebach. W szczególności, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy, nie zostały zapewnione informacje na temat rozkładu pomieszczeń w dwóch poddanych oględzinom budynkach Urzędu. W budynkach tych nie wykonano również oznaczeń krawędzi schodów kolorem kontrastującym z kolorem posadzki oraz oznaczeń przeszklonych drzwi w sposób umożliwiający osobom niedowidzącym identyfikację przeszklonej powierzchni. Wszystkie trzy podjazdy przeznaczone dla osób z niepełnosprawnościami, znajdujące się przy wejściach do ww. budynków, nie były wyposażone w obustronne poręcze, a dwa z nich nie były wyposażone w krawężniki.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem obiektów użyteczności publicznej.

Opis stanu faktycznego

1.1. Według stanu na 7 kwietnia 2025 r. Urząd dysponował pięcioma obiektami użyteczności publicznej, znajdującymi się na terenie Olsztyna: przy Placu Jana Pawła II 1 oraz ulicach Wyzwolenia 30, Knosały 3, 1 Maja 3 i Augustowskiej 44⁵.

³ Dz.U. z 2025 r. poz. 418, ze zm.

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ W budynku tym mieściło się Regionalne Centrum Bezpieczeństwa, prowadzone wspólnie z Powiatem Olsztyńskim i usytuowane w strukturze organizacyjnej Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu (porozumienie Nr 1/RCB/2019 z 6 sierpnia 2019 r.).

Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Urzędu Miasta Olsztyna⁶ sprawy dotyczące bezpieczeństwa w obiektach budowlanych użyteczności publicznej znajdujących się we władaniu Urzędu zostały przypisane m.in. następującym stanowiskom i komórkom organizacyjnym:

- Sekretarzowi Miasta (dalej: Sekretarz) przypisano nadzór nad gospodarką mieniem Urzędu i środkami budżetowymi przeznaczonymi na pokrycie kosztów jego funkcjonowania,
- Wydziałowi Administracyjno-Gospodarczemu⁷ (podległy Sekretarzowi) powierzono administrowanie budynkami, lokalami i nieruchomościami Urzędu, gospodarowanie środkami trwałymi i wyposażeniem Urzędu, realizowanie zadań związanych z ochroną i kompleksowym zabezpieczeniem administracyjnym obiektów i terenów,
- Wydziałowi Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego⁸ – realizację spraw związanych z zarządzaniem kryzysowym i ochroną ludności, prowadzenie spraw związanych z porządkiem i bezpieczeństwem publicznym, prowadzenie kontroli instytucji i zakładów pracy na terenie Olsztyna w zakresie zarządzania kryzysowego, ochrony ludności oraz zabezpieczenia imprez masowych, realizowanie zadań ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji pracowników,
- Wydziałowi Organizacji i Kadr⁹ – prowadzenie spraw z zakresu przestrzegania przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w Urzędzie.

W latach 2022-2025 (I kwartał) sprawami związanymi z bezpieczeństwem obiektów należących do Urzędu zajmowało się łącznie 21 osób¹⁰. Spośród nich 13 posiadało wykształcenie wyższe (w tym trzy osoby w zakresie administracji, dwie – politologii oraz po jednej w zakresie bezpieczeństwa publicznego, bezpieczeństwa wewnętrznego, zarządzania przedsiębiorstwem, ochrony środowiska, historii, ekonomii, wychowania fizycznego i matematyki), pięć – średnie, dwie – zawodowe i jedna – podstawowe. Cztery spośród ww. osób z wykształceniem wyższym ukończyły ponadto formy doskonalenia dotyczące utrzymania i bezpiecznego użytkowania budynków użyteczności publicznej¹¹.

(akta kontroli str. 7-36)

1.2. Z danych przedstawionych przez Urząd w trakcie kontroli NIK wynikało, że we władaniu lub administrowaniu tego Urzędu, jego jednostek

⁶ Wprowadzony Zarządzeniem Nr 242 Prezydenta Olsztyna z 2 lipca 2024 r.

⁷ Podległy Sekretarzowi.

⁸ Podległy Prezydentowi.

⁹ Podległy Sekretarzowi.

¹⁰ Z tego 17 zatrudnionych w Wydziale Administracyjno-Gospodarczym, trzy w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego oraz jedna w Wydziale Organizacji i Kadr. Cztery z nich zakończyły pracę w Urzędzie w latach 2023-2024.

¹¹ Po jednej osobie odpowiednio: studia podyplomowe w zakresie zarządzania w stanach zagrożenia, szkolenia wykonywanie zadań kierownika do spraw bezpieczeństwa, budowa i eksploatacja obiektów schronowych oraz ukryć dla ludności zabezpieczających przed nadzwyczajnymi zagrożeniami oraz szkolenie inspektorów ochrony ppoż.; studia podyplomowe w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy; szkolenia przygotowanie i zarządzanie zdarzeniami związanymi z wieloma zagrożeniami oraz instruktaż szkoleniowo-planistyczny; szkolenia kierownik działu administracyjno-gospodarczego oraz użytkowanie obiektów budowlanych, obowiązki właścicieli.

organizacyjnych i spółek z udziałem Gminy Olsztyn, według stanu na 30 marca 2025 r. znajdowało się łącznie 213 obiektów użyteczności publicznej.

Spośród ww. 213 obiektów:

- pięć znajdowało się w administrowaniu Urzędu (cztery z nich stanowiły jego własność, a jeden był wynajmowany od innego podmiotu),
- dwa było w administrowaniu spółek z udziałem Urzędu (jeden stanowił własność Urzędu i jeden został wdzierżawiony od innego podmiotu),
- 206 w administrowaniu jego jednostek organizacyjnych (w tym m.in. 144 przekazane przez Gminę Olsztyn w trwałe zarząd własnym jednostkom organizacyjnym realizującym zadania publiczne, 20 przekazanych w administrowanie, 10 użytkowanych na podstawie umowy najmu, dziewięć przekazanych w nieodpłatne użytkowanie publicznym jednostkom służby zdrowia i osiem w użytkowanie, pięć stanowiących własność, cztery użytkowane na zasadzie użyczenia).

Wszystkie wymienione obiekty były wykorzystywane przez podmioty realizujące cele publiczne.

W latach 2022-2025 (do 30 czerwca) Urząd nie ponosił kosztów związanych z przekazaniem obiektów użyteczności publicznej jednostkom organizacyjnym lub podmiotom zewnętrznym.

(akta kontroli str. 37-47)

1.3. Wszystkie pięć obiektów użyteczności publicznej, wykorzystywanych przez Urząd, zostało prawidłowo ujętych w ewidencji środków trwałych, z tego budynek przy ul. Knosały 3 i budynek przy ulicy 1 Maja 3 – wpisane były w ewidencji prowadzonej przez Zarząd Lokali i Budynków Komunalnych, a pozostałe trzy budynki – w ewidencji Urzędu.

(akta kontroli str. 48-52)

1.4. W celu zapewniania ochrony obiektów Urzędu Miasta, znajdujących się w Olsztynie przy Placu Jana Pawła II 1 oraz ulicach Wyzwolenia 30, Knosały 3, Dąbrowskiego 5B¹², Dworcowej 28¹³ i 1 Maja 3, Prezydent zawarł w latach 2022-2024 roczne umowy z zewnętrzną firmą ochrony, posiadającą koncesję Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, udzielającą pozwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie ochrony mienia i osób oraz aktualną polisę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej. Zakres usługi ochrony obejmował m.in. całodobowe monitorowanie sygnałów alarmowych we wszystkich ww. obiektach, całodobowe monitorowanie sygnałów z systemów ppoż. i przycisków antynapadowych w obiektach przy Placu Jana Pawła II oraz ulicach Wyzwolenia i Knosały, ochronę fizyczną wykonywaną przez załogę interwencyjną, w porze nocnej nawiązywanie osobistego kontaktu z portierem w budynku przy Placu Jana Pawła II oraz dokonywanie objazdu budynków przy Placu Jana Pawła II i ulicy Knosały, a także podejmowanie w przypadku sygnału alarmowego natychmiastowych czynności interwencyjnych przez uzbrojone grupy interwencyjne oraz konserwacje systemów alarmowych i przeciwpożarowych. Koszty poniesione w latach

¹² W latach 2022 i 2023. Pomieszczenia magazynowe.

¹³ W latach 2023 i 2024. Pomieszczenia magazynowe jednostki.

2022-2025 (do końca I kwartału) przez Urząd w związku z realizacją ww. umów wyniosły łącznie 181,6 tys. zł, z tego w 2022 r. – 47,2 tys. zł, 2023 r. – 56,7 tys. zł, 2024 r. – 66 tys. zł i w I kwartale 2025 r. – 11,7 tys. zł¹⁴.

W latach 2022-2025 (I kwartał) w Urzędzie nie funkcjonowała wewnętrzna służba ochrony.

(akta kontroli str. 53-103, 981-1055)

1.5. Zasady organizacji i działania w latach 2020-2025 (I kwartał) systemu monitoringu wizyjnego ujęte zostały w opisanym niżej Planie ochrony Urzędu Miasta Olsztyna (dalej: Plan ochrony). Zgodnie z jego zapisami, obejmował on:

- 10 kamer z rejestratorem cyfrowym w budynku przy Placu Jana Pawła II 1 (po pięć kamer zewnętrznych i wewnętrznych) przesyłających obraz do pomieszczenia portierni znajdującego się w tym budynku,
- sześć kamer w budynku przy ulicy Knosały 3 przesyłających obraz do pomieszczenia portierni w budynku przy Placu Jana Pawła II 1,
- cztery kamery wewnętrzne i rejestrator cyfrowy w pomieszczeniach Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności w budynku przy placu Jana Pawła II 1 (brak możliwości przesyłania obrazu do pomieszczenia portierni w tym budynku, okres przechowywania zapisu do jednego miesiąca),
- 14 kamer (trzy zewnętrzne i 11 wewnętrznych) z rejestratorem cyfrowym w budynku przy ul. Wyzwolenia 30 (brak możliwości przesyłania obrazu do portierni budynku przy Placu Jana Pawła II¹⁵).

Zgodnie z ww. planem wszystkie kamery nie mogły posiadać możliwości nagrywania dźwięku. Obrazy przesyłane przez kamery do pomieszczenia portierni w budynku przy Placu Jana Pawła II miały być zapisywane na znajdującym się tam rejestratorze, na okres nie przekraczający trzech miesięcy. Konserwacje i ew. naprawy wyposażenia monitoringu wizyjnego zlecano podmiotowi zewnętrznemu w umowach opisanych w pkt. 1.4 niniejszego wystąpienia¹⁶.

W latach 2022-2025 (I kwartał) informacje dotyczące monitoringu wizyjnego były przekazywane pracownikom Urzędu poprzez ogłoszenie nr 7 zamieszczone w elektronicznym systemie zarządzania dokumentacją Urzędu, tablice informacyjne znajdujące się przy wejściach do budynków Urzędu, stronę internetową Biuletynu Informacji Publicznej¹⁷ oraz elektroniczne tablice ogłoszeń znajdujące się w budynkach przy Placu Jana Pawła II 1 i ulicy Wyzwolenia 30.

Prezydent wyjaśnił, że Miejski System Monitoringu był wykorzystywany do zapewnienia bezpieczeństwa otwartych przestrzeni publicznych i obejmował przyległy do miejskiego ratusza Plac Jana Pawła II.

¹⁴ Ponadto, w 2024 r. wydano 8,4 tys. zł na wymianę czujek systemu alarmowego i 14,5 tys. zł na naprawę i serwis systemu przeciwpożarowego oraz wymianę wideofonu.

¹⁵ Okres zapisu obrazu z tych kamer opisano w części 2. niniejszego wystąpienia.

¹⁶ Rzeczywisty stan monitoringu wizyjnego w budynkach Urzędu przy Placu Jana Pawła II 1 i ulicy Wyzwolenia 30 przedstawiono w pkt. 2.6 niniejszego wystąpienia.

¹⁷ <https://umolsztyn.bip.gov.pl/klauzula-informacyjna-monitoring-wizyjny/klauzula-informacyjna-monitoring-wizyjny.html>).

Stany nieprawidłowe w ww. zakresie zostały opisane w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 104-178, 981-1055)

1.6. W okresie poddanym kontroli w Urzędzie obowiązywał Plan ochrony, opracowany na zlecenie Urzędu¹⁸ uzgodniony 18 grudnia 2013 r. przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w Olsztynie i wpisany do ewidencji Wojewody Warmińsko-Mazurskiego pod numerem 252¹⁹. Plan ten, sporządzony po uprzedniej analizie wykonanej przez osobę posiadającą wymagane przepisami prawa uprawnienia, zawierał informacje zgodne z wymogami art. 7 ust. 2 ustawy z 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia²⁰ (dalej: ustawa o ochronie), w tym m.in.: opis rodzaju działalności Urzędu, charakterystykę należących do niego obiektów, analizę stanu potencjalnych zagrożeń i aktualnego stanu bezpieczeństwa, ocenę aktualnego stanu ochrony, dane dotyczące specjalistycznej, uzbrojonej formacji ochronnej, dane dotyczące rodzaju zabezpieczeń technicznych (w tym elektronicznego systemu alarmowego), zasady organizacji i wykonywania ochrony oraz zatwierdzone przez Sekretarza instrukcje: przechowywania kluczy, postępowania w przypadku napadu, włamania, zagrożenia zamachem bombowym, pożaru i awarii, działania stacji monitorowania alarmów i grup interwencyjnych, współpracy ze Strażą Pożarną, Strażą Miejską i Obroną Cywilną miasta Olsztyna.

Analiza zapisów Planu ochrony nie wykazała rozbieżności z zapisami instrukcji przeciwpożarowych i zapisami wynikającymi z umów o świadczenie usług ochrony obowiązującymi w latach 2022-2025 (I kwartał) dla budynków Urzędu.

W latach 2014-2024 stwierdzono konieczność dokonania aktualizacji jego treści w zakresie dotyczącym m.in. zmian podstaw prawnych, liczby pracowników, likwidacji radiostacji i konwojowania, zabezpieczeń budowlanych i mechanicznych, elektronicznego systemu alarmowego, systemu telewizji użytkowej, kontroli dostępu, instrukcji postępowania w przypadku napadu, włamania, zagrożenia zamachem bombowym i terrorystycznym.

Stany nieprawidłowe w ww. zakresie zostały opisane w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

Procedury dotyczące bezpieczeństwa obiektów Urzędu zawarte zostały także w Zarządzeniu nr 255 Prezydenta z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w Urzędzie Miasta Olsztyna oraz związanej z nim Dokumentacji SZBI. Zawierały m.in. regulamin administratora bezpieczeństwa fizycznego i procedurę kontroli dostępu do budynków i pomieszczeń, które nie były sprzeczne z Planem ochrony.

W okresie poddanym kontroli Urząd posiadał dla wszystkich administrowanych budynków aktualne instrukcje bezpieczeństwa pożarowego, sporządzone przez osoby posiadające uprawnienia wymagane art. 4 ust 2b ustawy z dnia

¹⁸ Sporządzony na podstawie Decyzji Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr DA 1/00 z 12 stycznia 2000 r.

¹⁹ Plan ten wykonany został przez osobę posiadającą licencję kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej II stopnia Nr 0008631, wydaną przez Komendę Wojewódzką Policji w Olsztynie.

²⁰ Dz.U. z 2025 r. poz. 532.

24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej²¹. Zawierały one wszystkie elementy wymagane §6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów²² (dalej: rozporządzenie w sprawie ochrony ppoż.), w tym m.in. warunki i organizację ewakuacji ujęte w planach ewakuacji osób i mienia. Instrukcje te sporządzono po uprzedniej analizie zagrożenia pożarowego, przeprowadzonej przez osobę posiadającą ww. uprawnienia i aktualizowano co dwa lata. W 2024 r., ze względu na konieczność zapewnienia potwierdzenia faktycznego zapoznania się pracowników z instrukcją²³, opracowania nowych rysunków obiektów, szczegółowego opisu kondygnacji budynków, zweryfikowania inwentaryzacji pomieszczeń i przebywających w nich osób, zlecono opracowanie nowych instrukcji dla wszystkich obiektów Urzędu – zostały one wykonane w terminie do sierpnia 2024 r.

Prezydent wyjaśnił, że w latach 2022-2025 „nie przeprowadzano ewaluacji procedur bezpieczeństwa w postaci dokumentów ewaluacyjnych”. Podał, że w ww. okresie „cały czas zbierano i analizowano informacje odnośnie możliwości usprawnienia procedur bezpieczeństwa, czego wyrazem jest podjęta decyzja o konieczności aktualizacji Planu Ochrony, a następnie zlecenie jej realizacji wyspecjalizowanemu podmiotowi”.

(akta kontroli str. 104-175, 179-321, 762-763, 1067-1185, 1187-1188)

1.7. Plan ochrony Urzędu, wraz z wchodzącymi w jego skład instrukcjami postępowania w przypadkach wystąpienia zagrożeń, nie był aktualizowany od grudnia 2013 r. do zakończenia kontroli NIK. Urząd zawarł 30 grudnia 2024 r. z podmiotem zewnętrznym umowę dotyczącą wykonania aktualizacji planu ochrony (nr 27/12/2021/203/02) z terminem realizacji do 31 marca 2025 r. Z informacji uzyskanej od Dyrektora Wydziału Administracyjno-Gospodarczego Urzędu, wykonawca nie wywiązał się z umowy w ustalonym w niej terminie i od 1 kwietnia 2025 r. Urząd naliczał z tego tytułu kary umowne.

(akta kontroli str. 104-175, 179-183)

1.8. W okresie objętym kontrolą pracownicy Urzędu, stosownie do wymogu obowiązującego regulaminu pracy²⁴, byli zapoznawani z instrukcjami bezpieczeństwa pożarowego, potwierdzając ten fakt podpisami i wskazaniem daty zapoznania się z tym dokumentem.

(akta kontroli str. 322-395)

1.9. W 2024 r. Wydział Administracyjno-Gospodarczy Urzędu przeprowadził analizę Planu Ochrony Urzędu Miasta Olsztyna, w wyniku której wykazano konieczność dokonania aktualizacji tego dokumentu lub sporządzenia nowego planu ochrony²⁵ i podjęto działania opisane w pkt. 1.7. niniejszego wystąpienia.

²¹ Dz.U. z 2025 r. poz. 188.

²² Dz.U. z 2023 r. , poz. 822.

²³ Uznano, że najskuteczniejszym sposobem takiego potwierdzenia będzie forma papierowa dołączona do instrukcji.

²⁴ Zarządzenie nr 148 Prezydenta Olsztyna z 10 maja 2016 r. w sprawie Regulaminu pracy w Urzędzie Miasta Olsztyna.

²⁵ Zakres proponowanych zmian przedstawiono w pkt. 1.6 niniejszego wystąpienia.

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie nie odnotowano incydentów nie objętych obowiązującymi procedurami bezpieczeństwa.

(akta kontroli str. 395)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Obowiązujący Plan Ochrony Urzędu, uzgodniony z Wojewódzkim Komendantem Policji w Olsztynie w 2013 r., nie był aktualizowany przez kolejne 11 lat. Pomimo, że już w latach 2013–2014 wystąpiły okoliczności uzasadniające jego zmianę, w Urzędzie w latach 2022–2024 (do grudnia) nie podjęto żadnych działań w tym zakresie. Plan ten nie został bowiem dostosowany do aktualnych warunków w obszarze zabezpieczeń budowlanych, elektronicznego systemu alarmowego, systemu telewizji użytkowej, kontroli dostępu oraz procedur postępowania w przypadku napadu, włamania czy zagrożenia zamachem bombowym lub terrorystycznym. Było to działaniem nierzetelnym, skutkującym obniżeniem poziomu przygotowania pracowników Urzędu do właściwego reagowania w sytuacjach kryzysowych.

Prezydent wyjaśnił, że w grudniu 2024 r.²⁶, w wyniku postępowania regulaminowego, dokonano wyboru wykonawcy, którego zadaniem była aktualizacja ww. planu ochrony i podpisano z nim umowę na wykonanie tego zadania, jednak nie wywiązał się on z tej umowy w ustalonym terminie, tj. do 31 marca 2025 r., w związku z czym Urząd od 1 kwietnia 2025 r. przystąpił do naliczania kar umownych. Wyjaśnił także, że w odniesieniu do tworzonej nowej wersji planu dokonane zostaną uzgodnienia z właściwym terytorialnie dyrektorem delegatury Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w zakresie zagrożeń o charakterze terrorystycznym.

(akta kontroli str. 104-175, 179-183, 981-1058)

2. W latach 2022-2025 (I kwartał) w Urzędzie nie realizowano obowiązku określonego w art. 22² §8 Kodeksu pracy, ciężącego na pracodawcy w zakresie przekazywania pracownikom przed dopuszczeniem ich do pracy pisemnych informacji, o których mowa w art. 22² §6, tj. dotyczących celów, zakresu oraz sposobu zastosowania monitoringu.

Prezydent wyjaśnił, że monitoring na terenie obiektów gminnych oraz terenów przyległych został zainstalowany na podstawie art. 9a ustawy o samorządzie gminnym, a więc w innych celach niż określone w ww. ustawie.

Zdaniem NIK, nie zwalniało to Urzędu jako pracodawcy z realizacji obowiązku określonego w art. 22² §8 Kodeksu pracy.

Prezydent wyjaśnił także, że „25 czerwca 2025 r. poproszono kierowników komórek organizacyjnych o przekazanie pracownikom do zapoznania się i podpisania oświadczeń o zapoznaniu się z informacją dotyczącą funkcjonowania w Urzędzie Miasta Olsztyna monitoringu wizyjnego. Podpisane przez pracowników oświadczenia są w umieszczanie w aktach osobowych.”

²⁶ Tj. siedem miesięcy po wyborze Prezydenta na to stanowisko.

W trakcie kontroli NIK, Sekretarz wprowadziła w dniu 23 kwietnia 2025 r. zasadę powiadamiania nowych pracowników o monitoringu wizyjnym podczas podpisywania umowy o pracę, a oświadczenie pracownika w tej sprawie miało być umieszczane w jego aktach osobowych.

(akta kontroli str. 184-185, 279-316, 981-1055, 1067-1185)

3. W okresie objętym kontrolą w Urzędzie nie zapewniono możliwości weryfikacji zaznajomienia się jego pracowników (poza pracownikami portierni) z instrukcjami bezpieczeństwa wynikającymi z Planu Ochrony Urzędu Miasta Olsztyna, tj. instrukcjami przechowywania kluczy, postępowania w przypadku włamania, zagrożenia zamachem bombowym, powodzi i awarii oraz działania stacji monitorowania alarmów i grupy interwencyjnej. Brak działań w tym zakresie był niezgodny z §2 ust. 1 pkt 1 lit. c Regulaminu pracy stanowiącym, że do obowiązków pracodawcy należy m.in. zaznajomienie pracowników podejmujących pracę z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej. Skutkowało to obniżeniem poziomu bezpieczeństwa bowiem w Urzędzie, nie posiadano wiarygodnych dowodów potwierdzających wykonanie powyższego obowiązku w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom i ochrony mienia.

Prezydent wyjaśnił, że egzemplarz ww. planu znajdował się w portierni budynku przy Placu Jana Pawła II 1 i każdorazowo był udostępniany do wglądu na miejscu.

Zdaniem NIK nie zapewniało to posiadania przez Urząd pełnej wiedzy o zapoznaniu wszystkich jego pracowników z zapisami ww. planu, co zagrażało bezpieczeństwu ich postępowania w sytuacjach kryzysowych.

Prezydent wyjaśnił także, że nowo opracowywany Plan Ochrony Urzędu zostanie przekazany wszystkim pracownikom do zapoznania się, co zostanie potwierdzone podpisem, a z jego treścią będą zapoznawani także nowo zatrudnieni pracownicy.

(akta kontroli str. 104-175, 1056-1058)

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd w latach 2022-2025 (do 28 sierpnia) był prawidłowo przygotowany organizacyjnie do zapewnienia należytego utrzymania i zabezpieczenia należących do niego budynków użyteczności publicznej. W Urzędzie funkcjonowały bowiem wewnętrzne uregulowania i procedury w tym zakresie. W sposób prawidłowy została zapewniona ochrona budynków Urzędu, tj. zawarte zostały umowy w tym zakresie z wyspecjalizowanym podmiotem zewnętrznym. Rzetelnie i terminowo przeprowadzano kontrole stanu technicznego ww. budynków, wynikające z przepisów Prawa budowlanego. Dla każdego budynku prawidłowo opracowano instrukcje bezpieczeństwa pożarowego i zapoznano z nimi pracowników. Niemniej, pomimo zaistnienia okoliczności uzasadniających aktualizację Planu Ochrony Urzędu Miasta Olsztyna, Prezydent nie zapewnił podjęcia do grudnia 2024 r. skutecznych działań w celu jego aktualizacji, a do końca sierpnia 2025 r. nie zapewniono możliwości weryfikacji zaznajomienia się pracowników (poza pracownikami portierni) z instrukcjami bezpieczeństwa wynikającymi z tego Planu. Wobec pracowników Urzędu

nierealizowany był też obowiązek informacyjny dotyczący celów, zakresu i sposobu zastosowania monitoringu wizyjnego.

OBSZAR 2. Realizacja zadań w celu zapewnienia utrzymania i bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej.

Opis stanu faktycznego

2.1. Urząd prowadził dla wszystkich pięciu wykorzystywanych obiektów, wymienionych w pkt 1.1 niniejszego wystąpienia, książki obiektu budowlanego, według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w Sprawie Książki Obiektu Budowlanego²⁷ (dalej: rozporządzenie w sprawie książki obiektu). Analiza wszystkich ww. książek wykazała m.in., że zawierały one wymagane ww. rozporządzeniem informacje o budynku²⁸ oraz zapisy dotyczące przeprowadzonych kontroli stanu technicznego budynku. Stany nieprawidłowe w ww. zakresie zostały opisane w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

Urządzenia techniczne służące do przemieszczania osób i towarów, znajdowały się w trzech budynkach Urzędu²⁹. Urządzenia te wpisane były do ewidencji środków trwałych Urzędu oraz prowadzono dla nich księgi rewizyjne i dzienniki konserwacji.

(akta kontroli str. 396-400)

2.2. W latach 2022-2024 Urząd zapewnił przeprowadzenie, zgodnie z wymogami i w terminach określonych w art. 62 ust. 1 pkt 3 Prawa budowlanego, co najmniej dwa razy w roku kontroli okresowych stanu technicznego budynku przy Placu Jana Pawła II w Olsztynie. Z analizy protokołów ww. kontroli wynikało m.in., że budynek ten, pomimo że znajdował się w nienależytym stanie technicznym, nie zagrażał życiu lub zdrowiu, bezpieczeństwu mienia bądź środowiska, jednakże wymagał wykonania niezbędnego remontu. Nie wskazano w nich prac, które należałoby wykonać niezwłocznie w celu usunięcia zagrożenia dla ludzi. We wszystkich ww. protokołach osoba przeprowadzająca kontrolę zalecała sprawdzanie na bieżąco zabezpieczenia siatką stalową ubytków tynku od strony ulicy 1 Maja oraz obserwację uszkodzeń tynku zewnętrznego i obróbek blacharskich, wskazując na podjęcie działań remontowych w zakresie elewacji budynku.

W latach 2018-2024 Wydział Administracyjno-Gospodarczy Urzędu wielokrotnie informował Wydział Inwestycji Miejskich Urzędu, Zastępcę Prezydenta i Sekretarza o konieczności wykonania prac budowlanych mających na celu zabezpieczenie, wyszczególnionych w ww. protokołach kontroli okresowych, uszkodzonych elementów elewacji budynków przy Placu Jana Pawła II 1 i ulicy Wyzwolenia 30, zagrażających bezpieczeństwu ludzi i mienia³⁰. W odpowiedzi,

²⁷ Dz. U. Nr 120 poz. 1134. Urząd nie zakładał po 1 stycznia 2023 r. nowych książek obiektu budowlanego dla eksploatowanych budynków.

²⁸ Tj. m.in. rodzaj obiektu i jego adres, właściciela, dane ogólne obiektu, jego plan sytuacyjny, protokoły kontroli i badań stanu technicznego obiektu.

²⁹ Tj. w budynkach zlokalizowanych przy: Placu Jana Pawła II 1 (dźwig osobowy hydrauliczny i trzy platformy przyschodowe), ul. Wyzwolenia 30 (dźwig towarowy elektryczny i dźwig osobowy elektryczny), ul. Augustowskiej 44 (platforma pionowa).

³⁰ Wnioskowano m.in. o podjęcie działań mających na celu zapewnienie w budżecie środków finansowych na wykonanie niezbędnych prac remontowych. W ramach posiadanych możliwości,

Wydział Inwestycji Miejskich wskazywał na niezapewnienie w budżecie środków finansowych koniecznych do zrealizowania takich prac.

Oprócz ww. okresowych kontroli rocznych stanu technicznego ww. budynku ratusza, w listopadzie 2021 r. przeprowadzona została, okresowa kontrola stanu technicznego budynku, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego³¹. W jej wyniku w protokole kontroli stwierdzono, że budynek ten, znajdował się w nienależytym stanie technicznym, ale nie zagrażał życiu lub zdrowiu, bezpieczeństwu mienia bądź środowiska, jednakże wymagał wykonania niezbędnego remontu i nie wskazano prac, które należy niezwłocznie wykonać w celu usunięcia zagrożenia dla ludzi³².

Okresowe kontrole roczne stanu technicznego obiektu budowlanego, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego, budynku Urzędu znajdującego się przy ulicy Wyzwolenia 30 w Olsztynie przeprowadzono trzykrotnie w latach 2022-2024³³. Także w przypadku tego budynku ustalono, że pomimo, iż znajdował się w nienależytym stanie technicznym, nie zagrażał życiu lub zdrowiu, bezpieczeństwu mienia bądź środowiska, jednakże wymagał wykonania niezbędnego remontu. Nie wskazano również prac, które należy niezwłocznie wykonać w celu usunięcia zagrożenia dla ludzi. Kontrolujący, zalecił we wszystkich trzech protokołach kontroli, m.in. wykonanie zaleceń z ekspertyz technicznych ścianek attykowych, elewacji kominów i ogniomurów.

Prezydent wyjaśnił, że w przypadku budynku przy ulicy Wyzwolenia 30 wykonano, w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, projekt dotyczący remontu ścian attykowych, elewacji kominów i ogniomurów oraz wdrożona została procedura przetargowa na wykonanie prac remontowych – 6 maja 2025 r. dokonano otwarcia ofert, a wykonanie prac powinno zakończyć się do końca 2025 r. Podał także, że remont elewacji budynku przy Placu Jana Pawła II 1 napotyka na trudności związane z bardzo wysokimi kosztami takiego przedsięwzięcia do czego przyczynia się zabytkowy charakter obiektu, gwałtowny wzrost kosztów prac budowlanych w ostatnich latach i brak możliwości zabezpieczenia środków finansowych wydatków bieżących budżetu miasta³⁴.

Należy zauważyć, że do zakończenia kontroli NIK nie zrealizowano wszystkich zaleceń wynikających z rocznych i pięcioletnich przeglądów stanu technicznego budynków Urzędu przy Placu Jan Pawła II 1 i ulicy Wyzwolenia 30, powtarzających się w protokołach przeglądów przeprowadzonych w latach 2018-2024³⁵.

Okresowe kontrole roczne stanu technicznego budynku przy ulicy Augustowskiej 44 przeprowadzono trzykrotnie w latach 2022-2024. Ponadto,

Wydział Administracyjno-Gospodarczy realizował w tym czasie prac zabezpieczające elementy budynków zagrażające ludziom i mieniu.

³¹ Kontrola wykonywana, co najmniej raz na pięć lat.

³² W trakcie tego przeglądu również zwracano uwagę na konieczność monitorowania tynku od strony ulicy 1 Maja oraz wskazywano podjęcie działań remontowych w zakresie elewacji budynku.

³³ Po jednej kontroli w 2022 r., 2023 r. i 2024 r.

³⁴ Oszacowane w 2018 r. koszty prac budowlanych związanych z remontem elewacji budynku przy Placu Jana Pawła II 1 wynosiły 2 808,8 tys. zł.

³⁵ Opisane w pkt. 2.2 niniejszego wystąpienia.

w kwietniu 2025 roku przeprowadzono kontrolę roczną i pięcioletnią tego budynku. W ich wyniku stwierdzono, że budynek znajduje się w należytym stanie technicznym, zapewniającym dalsze bezpieczne użytkowanie i nie wydano zaleceń.

Rocznymi przeglądami okresowymi stanu technicznego budynków w latach 2022-2025 (I kwartał) objęto także budynki Urzędu znajdujące się przy ulicach 1 Maja 3 i Knosały 3. W ich wyniku stwierdzono, że budynki te znajdują się w należytym stanie technicznym, nie zagrażają życiu lub zdrowiu, bezpieczeństwu mienia bądź środowiska, jednakże wymagają niezbędnych remontów.

Wszystkie ww. kontrole okresowe budynków Urzędu przeprowadzone zostały przez osobę posiadającą wymagane przepisami prawa uprawnienia i będącą członkiem Warmińsko-Mazurskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa, a protokoły tych kontroli zawierały informacje określone art. 62a ust. 2 Prawa budowlanego, w tym m.in. wyniki kontroli instalacji, zapisy dotyczące sprawdzenia wykonania zaleceń z poprzedniej kontroli oraz ustalenia dokonane w trakcie bieżącej kontroli i zalecenia dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości oraz usterek.

W latach 2022-2025 (I kwartał) przeprowadzono w latach 2022-2024 wszystkie wymagane art. 62 ust.1 Prawa budowlanego okresowe badania techniczne wyszczególnionych w pkt 2.1. niniejszego wystąpienia urządzeń służących do przemieszczania osób i towarów, które wykonali inspektorzy Urzędu Dozoru Technicznego (dalej: UDT), potwierdzając je protokołami i wpisami w prowadzonych dla tych urządzeń księgach rewizyjnych urządzenia technicznego. Wynik wszystkich przeglądów kontrolujący je inspektorzy UDT uznali za pozytywny, przypominając jednocześnie o konieczności rejestrowania przebiegu eksploatacji oraz monitorowania stopnia ресурсu urządzenia. Wszystkie ww. urządzenia poddawane były regularnej, comiesięcznej konserwacji, której przeprowadzenie potwierdzano wpisami dokonywanymi w dziennikach konserwacji. W wyniku tych prac, we wszystkich przypadkach stwierdzono, że urządzenia były sprawne.

W ww. okresie dla wszystkich dźwigów zamontowanych w Urzędzie Prezes UDT wydał decyzje, zezwalające na ich eksploatację. W przypadku jednego z dźwigów zamontowanych w budynku przy Placu Jana Pawła II 1, podczas przeglądu przeprowadzonego 21 czerwca 2023 r., stwierdzono usterkę polegającą na nieszczelności siłownika podniesienia oraz wydano zalecenie jej usunięcia i poinformowania o tym, na piśmie, UDT w Olsztynie do 31 lipca 2023 r. Urząd poinformował UDT o usunięciu usterki pismem z 4 lipca 2023 r.

(akta kontroli str. 401-707, 981-1055)

2.3. W latach 2022-2025 (I kwartał) obiekty Urzędu nie były kontrolowane przez organy nadzoru budowlanego. Działania dotyczące zaleceń sformułowanych w protokołach okresowych kontroli obiektów budowlanych dotyczących tych budynków omówiono w pkt. 2.2. niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 708)

2.4. W okresie poddanym kontroli nie miały miejsca przypadki wydania decyzji dotyczące odmowy wydania zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej

w stanowiących własność Gminy Olsztyn obiektach użyteczności publicznej, z uwagi na nie spełnienie wymogów określonych w przepisach prawa budowlanego.

(akta kontroli str. 709)

2.5. Z zapisów dokonywanych w dziennikach przebiegu służby pracowników portierni Urzędu (potwierdzające przyjazdy załogi interwencyjnej Agencji Atut) oraz z protokołów kontroli Agencji Atut, przeprowadzanych co dwa lata przez Komendę Wojewódzką Policji w Olsztynie, wynikało, że sposób realizacji usług ochrony osób i mienia był zgodny z umową zawartą z zewnętrznym wykonawcą oraz ustaleniami wynikającymi z planu ochrony.

Prezydent podał, że w ramach współpracy Urzędu ze Strażą Miejską w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa budynków Urzędu, w budynku przy ulicy Knosały 3 prowadzony jest w godzinach pracy Urzędu dyżur strażnika miejskiego. Policja (w ramach zadań zleconych) wraz ze Strażą Miejską uczestniczyły natomiast w zapewnieniu bezpieczeństwa Urzędu podczas organizowania i przeprowadzania wyborów na terenie Olsztyna.

(akta kontroli str. 710-740, 981-1055)

2.6. Przeprowadzone 22 maja 2025 r. oględziny systemów monitoringów wizyjnych zainstalowanych w budynkach Urzędu przy Placu Jana Pawła II 1 i ulicy Wyzwolenia 30 wykazały m.in., że w obu ww. budynkach:

- liczba i rozmieszczenie kamer było zgodne z ustaleniami wynikającymi z Planu Ochrony Urzędu Miasta Olsztyna (niesprawna była kamera przy wjeździe na dziedziniec budynku przy Placu Jana Pawła II),
- w portierniach znajdowały się urządzenia umożliwiające podgląd widoku ze wszystkich kamer,
- wszystkie wejścia do budynku oznakowano tabliczkami informującymi o monitoringu wizyjnym,
- monitoringiem nie objęto pomieszczeń podlegających wyłączeniu od prawa stosowania monitoringu (art. 22² §1 oraz §2 Kodeksu pracy), tj. w przypadku obiektów objętych oględzinami dotyczyło to pomieszczeń sanitarnych,
- zakres funkcjonującego w obiekcie monitoringu obejmował wyłącznie zapis wideo,
- okres przechowywania nagrań z monitoringu wizyjnego wynosi co najmniej 30 dni i nie przekraczał 60 dni,
- dostęp do obsługi urządzeń nagrywających i rejestrujących posiadały wyłącznie osoby uprawnione wewnętrznymi procedurami, tj. pracownicy portierni i Centrum Informatycznych Usług Wspólnych Olsztyna.

Na tzw. niskim parterze budynku przy Placu Jana Pawła II znajdowała się serwerownia przechowująca zapisy monitoringu wizyjnego (wejście do serwerowni zabezpieczono dwukrotnie, instalując urządzenia dostępowe przy drzwiach korytarza prowadzącego do pomieszczeń serwerowni oraz przy drzwiach serwerowni, zabezpieczenie drzwi serwerowni obejmowało m.in. zamek elektroniczny, do którego otwarcia niezbędne było posiadanie karty identyfikacyjnej, uprawniającej do wejścia; w pomieszczeniu serwerowni znajdowała się kamera służąca do jego monitorowania, prowadzona była (w postaci listy z imieniem i nazwiskiem, datą i podpisem) ewidencja osób

wchodzących do serwerowni, serwery rejestrowały m.in. dane z monitoringu wizyjnego budynku Urzędu przy ulicy Wyzwolenia 30.

Z przeprowadzonego w lutym 2025 r. przez powołany w Urzędzie Zespół do Spraw Bezpieczeństwa Informacji audytu Wydziału Administracyjno-Gospodarczego wynikało m.in., że zapisy z kamer monitoringu wizyjnego zainstalowanych w budynku przy ulicy Wyzwolenia 30 przechowywane były przez okres sześciu miesięcy (wydłużenie tego okresu nastąpiło po wymianie twardych dysków służących do zapisu)³⁶, co było niezgodne z wymogami art. 22² §3 Kodeksu pracy, nakazującymi przechowywanie nagrań obrazu przez okres nieprzekraczający trzech miesięcy od dnia nagrania. W związku z tym ww. Zespół zlecił dokonanie zmian w tym zakresie. Wykonane zostały niezwłocznie, co potwierdziły ww. oględziny przeprowadzone 22 maja 2025 r.

(akta kontroli str. 741-760)

2.7. W latach 2022-2025 (I kwartał) poza wymienionymi w pkt. 2.8 niniejszego wystąpienia ćwiczeń w zakresie ochrony przeciwpożarowej, w Urzędzie nie przeprowadzano symulacji sytuacji kryzysowych.

Prezydent wyjaśnił, że świadczenie wynikających z Planu ochrony Urzędu usług bezpośredniej ochrony fizycznej obiektów Urzędu przez zewnętrzny podmiot, było kontrolowane przez Komendę Wojewódzką Policji w Olsztynie

(akta kontroli str. 761)

2.8. W 2024 r., przy współudziale Państwowej Straży Pożarnej, przeprowadzono wymagane §17 ust. 1 w sprawie ochrony ppoż., co najmniej raz na dwa lata, ćwiczenia w zakresie praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z obiektu (ewakuacja I stopnia pracowników i interesantów w sytuacji zagrożenia pożarowego) dla budynków przy Placu Jana Pawła II 1 oraz ulicach Wyzwolenia 30, Augustowskiej 44 i Knosały 3³⁷. Sporządzono plany i harmonogramy tych ćwiczeń, a ich przeprowadzenie potwierdzono protokołami, w których sformułowano wnioski i spostrzeżenia z przeprowadzonych działań. W odniesieniu do poszczególnych budynków były to:

- Plac Jana Pawła II 1 – rozważenie wyposażenia stanowiska portiera w radiowęzeł umożliwiający przekazywanie komunikatów głosowych i dźwiękowych w całym budynku oraz usprawnienie zbierania danych dotyczących pracowników przebywających w budynku,
- ulica Wyzwolenia 30 – wykonanie naprawy systemu przeciwpożarowego w zakresie automatycznego powiadamiania jednostki Straży Pożarnej, rozważenie zakupu portierowi telefonu komórkowego w celu usprawniania procesu powiadamiania alarmowego,
- ulica Augustowska 44 – konieczność zlecenia wyspecjalizowanej firmie wyeliminowania błędu powodującego zawieszanie się systemu centrali sygnalizacji pożaru,
- ulica Knosały 3 – rozważenie możliwości zmodernizowania centrali na posiadającą funkcję rozdzielania poszczególnych stopni sygnałów,

³⁶ Dla monitoringu wizyjnego w budynku przy Placu Jana Pawła II 1 było to od 20 do 50 dni (w zależności od rodzaju zastosowanych kamer), a w budynku przy ulicy Knosały 3 – jeden miesiąc.

³⁷ W przypadku budynku przy ulicy 1 Maja 3, przeznaczonego dla mniej niż 50 osób będących jego stałymi użytkownikami, nie przeprowadzono takich ćwiczeń.

zalecenie przeglądu czujki w pomieszczeniu socjalnym na parterze budynku, rozważenie zakupu portierowi telefonu komórkowego w celu usprawniania procesu powiadamiania alarmowego.

Prezydent wyjaśnił, że do 12 maja 2025 r. wymieniono czujki liniowe dymu oraz przeprowadzono konserwację i sprawdzenie poprawności działania systemu przeciwpożarowego w budynku przy ulicy Wyzwolenia 30. Podał także, że w przypadku pozostałych wniosków prowadzone są działania zmierzające do ich realizacji do końca 2025 r.

W latach 2022-2024 Urząd wykonał coroczne serwisowe przeglądy i konserwację podręcznego sprzętu gaśniczego oraz badania parametrów wodociągowej instalacji przeciwpożarowej w ww. budynkach³⁸, oprócz badania parametrów wodociągowej instalacji przeciwpożarowej w budynku przy ul. 1 Maja 3. W ich wyniku m.in. dokonano naprawy sprzętów wymagających remontu, wymieniono uszkodzone elementy oraz stwierdzono zgodność parametrów wodociągowej sieci hydrantowej i wodociągowej instalacji przeciwpożarowej z aktualnymi przepisami prawa.

Przeprowadzone 13 maja 2025 r. oględziny budynków Urzędu przy Placu Jana Pawła II 1 i ulicy Wyzwolenia 30 wykazały m.in., że obiekty te (w zakresie objętym oględzinami) wyposażono, zgodnie ze sporządzonymi dla nich instrukcjami bezpieczeństwa pożarowego, w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice, a środki te zostały rozmieszczone w miejscach wskazanych w tych instrukcjach. Prawidłowo oznaczono drogi oraz wyjścia ewakuacyjne i były one drożne. W budynkach poddanych oględzinom znajdowały się w korytarzach ogólne instrukcje bezpieczeństwa pożarowego, plany ewakuacji i wyłączniki prądu, a w pomieszczeniach ochrony centrale przeciwpożarowe³⁹. Jednak w trakcie oględzin dwa hydranty znajdujące się w budynku przy Placu Jana Pawła II 1 były zastawione krzesłami lub stalową szafką, a hydrant w budynku przy ulicy Wyzwolenia 30 zastawiony był krzesłem⁴⁰.

W okresie objętym kontrolą nie miały miejsca przypadki wydania decyzji dotyczących odmowy wydania zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej obiektach użyteczności publicznej w stanowiących własność Gminy Olsztyn, z powodu nie spełnienia wymogów określonych w przepisach dotyczących ochrony przeciwpożarowej.

(akta kontroli str. 709, 762-910, 981-1055)

2.9. W latach 2022-2025 (I kwartał) Urząd dokonał corocznych analiz stanu bezpieczeństwa i higieny pracy za lata 2022-2024⁴¹. Zawierały one m.in. informacje dotyczące stanu technicznego budynków Urzędu, profilaktycznej opieki zdrowotnej, szkoleń pracowników w zakresie BHP⁴², wypadków przy pracy, działań funkcjonującej w Urzędzie służby BHP, badań środowiska pracy,

³⁸ Kolejne przeglądy konserwację zaplanowano na drugą połowę 2025 r.

³⁹ Centrala w budynku przy ulicy Wyzwolenia 30 uległa awarii 9 maja 2025 r., co zostało udokumentowane notatką o incydencie naruszenia bezpieczeństwa w Urzędzie i zapisami w protokole przebiegu służby. Bez zbędnej zwłoki podjęto działania mające na celu usunięcie awarii.

⁴⁰ W trakcie kontroli NIK zapewniono pełny dostęp do tych urządzeń.

⁴¹ Odpowiednio: 9 stycznia 2023 r., 5 stycznia 2024 r. i 10 stycznia 2025 r.

⁴² W 2022 r. w szkoleniach uczestniczyło łącznie 137 pracowników, w 2023 r. – 104 i w 2024 r. – 190.

prac szczególnie niebezpiecznych, ocen zagrożeń ryzyka zawodowego i pomieszczeń pracy oraz założenia do realizacji działań z zakresu BHP w następnym roku. Z ww. analiz wynikało, że w objętym nimi okresie doszło łącznie do dziewięciu wypadków przy pracy (cztery w 2022 r., dwa w 2023 r. i trzy w 2024 r.), których przyczynami były poślizgnięcie, potknięcie lub upadek na tym samym poziomie, nieuwaga, brak dostatecznej koncentracji podczas wykonywania czynności oraz zaskoczenie niespodziewanym zdarzeniem. Z informacji zawartych w ww. analizach wynikało także, że pracownicy Urzędu byli informowani o ryzyku zawodowym i jego roli w środowisku pracy podczas szkolenia wstępnego i okresowego BHP, a zapoznanie z ryzykiem zawodowym na danym stanowisku pracy było przez nich potwierdzane na piśmie (dokument te załączano do akt osobowych pracownika)⁴³.

W założeniach do realizacji w następnym roku, w ww. analizach wskazano m.in. liczbę osób, dla których należało przeprowadzić szkolenia okresowe BHP, podjęcie, w związku ze wzrastającą liczbą pracowników ze schorzeniami kręgosłupa, działań w zakresie wymiany starych foteli biurowych na nowe, spełniające wymagania ergonomiczne oraz podjęcie działań dotyczących poprawy warunków pracy poprzez sukcesywne przeprowadzanie prac malarskich i remontowych, wymianę uszkodzonych opraw oświetleniowych oraz wykonanie pomiarów natężenia oświetlenia w pomieszczeniach zakwalifikowanych do prac remontowych.

W budynkach Urzędu przy Placu Jana Pawła II 1 oraz ulicach Wyzwolenia 30 i Knosąły 3 znajdowało się łącznie 10 apteczek, w tym trzy na portierniach ww. budynków. Rozmieszczenie i stan wyposażenia apteczek umieszczonych w budynkach przy Placu Jana Pawła II 1 i ulicy Wyzwolenia 30 wykazało, że w przypadku ośmiu z nich, było one wyposażone zgodnie ze znajdującymi się w nich listami wyposażenia i zaopatrzone w listy osób uprawnionych do ich obsługi oraz udzielania pierwszej pomocy. Natomiast, co wykazały oględziny przeprowadzone 13 maja 2025 r., apteczka znajdująca się w portierni budynku przy Placu Jana Pawła II 1 nie posiadała wszystkich środków wskazanych w znajdującym się w niej spisie wyposażenia, a apteczka w portierni budynku przy ulicy Wyzwolenia 30 nie posiadała takiego spisu.

W korytarzach obu ww. budynków umieszczono listy osób przygotowanych do udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej.

Główny specjalista do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy Urzędu oświadczył, że uzgodnienia z lekarzem dotyczące liczby, rozmieszczenia i zawartości apteczek zostały dokonane około 2011 r. i nie zachowało się ich pisemne potwierdzenie. Podał również, że nie dokonywano w tym zakresie zmian ze względu na zbliżoną liczbę osób zatrudnionych w tych budynkach (około 600).

Prezydent wyjaśnił, że portiernie we wszystkich ww. budynkach zaopatrzone w przenośne torby ratownicze i ciśnieniomierze elektroniczne.

(akta kontroli str. 858-910, 1186)

2.10. Przeprowadzone 13 maja 2025 r. oględziny budynków Urzędu znajdujących się przy Placu Jana Pawła II 1 i ulicy Wyzwolenia 30 wykazały m.in.,

⁴³ W 2022 r. zapoznano pracowników z zagrożeniami na poszczególnych stanowiskach pracy, związanym z COVID-19.

że w pierwszym z nich, w odpowiednio oznakowanym pomieszczeniu ochrony przy głównym wejściu do budynku, na tzw. wysokim parterze, znajdował defibrylator AED. Urządzenie było kompletne i nieuszkodzone. Na zewnątrz budynku brak było oznaczeń lokalizacji ww. defibrylatorów.

Prezydent wyjaśnił, że defibrylator został umieszczony w miejscu o największym natężeniu ruchu. Podał także, że zostaną podjęte działania mające na celu zamieszczenie przed budynkiem przy Placu Jana Pawła II 1 oznakowania informującego o dostępności na jego terenie defibrylatora.

NIK podziela powyższe wyjaśnienia, bowiem mimo braku jednoznacznych uregulowań prawnych w tym zakresie, zasadne jest oznaczanie miejsc zainstalowania lub przechowywania defibrylatorów AED w sposób umożliwiający ich sprawne i szybkie odnalezienie oraz wykorzystanie w sytuacji konieczności ratowania zdrowia lub życia przez osoby niebędące pracownikami Urzędu.

(akta kontroli str. 858-910)

2.11. W 2021 r., w ramach projektu *Dostępność Plus w urzędach JST województwa warmińsko-mazurskiego*, finansowanego ze środków z budżetu państwa i Unii Europejskiej, przeprowadzony został audyt Urzędu dotyczący dostępności rozwiązań i procedur związanych z obsługą klienta pod kątem zapewnienia dostępności w świetle ustawy z 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁴⁴ (dalej: ustawa o dostępności). Audytem objęto obszary – architektoniczny, cyfrowy, administracyjno-komunikacyjny i organizacyjno-proceduralny oraz procedury i rozwiązania dotyczące deklaracji dostępności, raportu o stanie zapewnienia dostępności do obiektu publicznego, plany działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, dokumentację potwierdzającą wyznaczenie koordynatora dostępności, instrukcje przeciwpożarowe i/lub procedury ewakuacji tych osób i regulaminy organizacyjne. Sformułowano m.in. następujące rekomendacje: dostosowanie wejść do pomieszczeń zgodnie ze standardem, zapewnienie przestrzeni manewrowej, dostosowanie minimum jednej toalety do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, przeszkolenie pracowników odpowiednich wydziałów w zakresie uniwersalnego projektowania, zapewnienie windy spełniającej standardy użytkowe dla osób ze szczególnymi potrzebami, zakupienie tyflograficznego planu Urzędu, zakupienie systemu informacyjno-nawigacyjnego (oznakowanie głównego wejścia, sali obsługi klienta i toalet), zakupienie koca ewakuacyjnego, przeszkolenie pracowników w zakresie obsługi osoby korzystającej z psa asystującego, zakupienie urządzenia do obsługi osób słabosłyszących (pętla indukcyjna – zestaw przenośny lub recepcyjny), zakupienie lupy elektronicznej.

W okresie objętym kontrolą, zadania związane z zapewnieniem dostępności do budynków Urzędu osobom ze specjalnymi potrzebami koordynowane były przez pracownika Urzędu, powołanego zarządzeniem Prezydenta Nr 352 z 30 września 2020 r. do pełnienia funkcji koordynatora ds. dostępności⁴⁵.

⁴⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1411, ze zm.

⁴⁵ W kwietniu 2021 r. pracownik ten ukończył kurs w zakresie planu działania na rzecz zapewnienia dostępności w praktyce, a w lutym 2023 r. uzyskał certyfikat Polskiego Stowarzyszenia na rzecz

Do jego zadań należało m.in. kierowanie pracami zespołu ds. dostępności, wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Urząd, koordynacja planu działania na rzecz poprawy dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, monitorowanie działań w zakresie zapewnienia dostępności i coroczne przedstawianie Prezydentowi informacji o podejmowanych działaniach.

Prezydent wyjaśnił, że ww. obowiązek przekazywania ww. informacji, realizowany był poprzez bieżące spotkania z koordynatorem ds. dostępności.

Zarządzeniem Nr 6 z 13 stycznia 2022 r. Prezydent wprowadził w Urzędzie *Procedurę obsługi osób ze szczególnymi potrzebami*, wyznaczając m.in. miejsce i sposób obsługi takich osób, tj. Punkt Obsługi Interesanta na parterze budynku przy Placu Jana Pawła II 1 (z wyszczególnieniem osób z niepełnosprawnością ruchu i mających trudności w poruszaniu się, osób z niepełnosprawnością wzroku i osób mających trudności w widzeniu, osób z niepełnosprawnością słuchu i trudnościami w komunikowaniu się, osób niesamodzielnych, starszych i z niepełnosprawnością intelektualną) oraz zobowiązując pracowników Urzędu do udzielania takim osobom pomocy w załatwianiu spraw, w tym poprzez udanie się do takiej osoby i po załatwieniu sprawy udzielenie jej pomocy w opuszczeniu budynku. Deklaracja dostępności Urzędu, wraz z formularzem zgłoszenia na usługę tłumaczeniową, zostały umieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu (https://umolsztyn.bip.gov.pl/deklaracja-dostepnosci/367551_deklaracja-dostepnosci-strony-bip-urzedu-miasta-olsztyna.html).

W okresie objętym kontrolą, odniesieniu do budynków Urzędu sporządzono trzy plany działań na rzecz poprawy dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami – na lata 2022-2023, 2023-2024 i 2025-2026. Wszystkie ww. plany obejmowały m.in. określenie minimalnych wymagań obiektów w zakresie zapewniania ich dostępności, wykonanie analizy stanu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, dokonanie przeglądu stanu dostosowania obiektów w zakresie architektonicznym oraz informacyjno-komunikacyjnym, podejmowanie działań zmierzających do poprawy dostępności usług w Urzędzie poprzez zakup schodolazów, krzeseł ewakuacyjnych i wyposażenia wind w system głośnomówiący, wprowadzenie do użytkowania specjalistycznego sprzętu w postaci stacjonarnej i przenośnej pętli indukcyjnych i lupy elektronicznej, monitorowanie działalności Urzędu w zakresie podejmowania działań mających na celu usuwanie barier i zapobieganie ich powstawaniu oraz prowadzenia bezpośrednich spotkań z udziałem specjalistów i opracowanie rekomendacji w zakresie poprawy dostępności. Osobą odpowiedzialną za realizację tych planów w zakresie obejmującym bariery architektoniczne był koordynator ds. dostępności.

Z dokumentacji przedstawionej podczas kontroli NIK wynikało, że realizując założenia ww. planu Urząd w 2022 r. pozyskał w ramach projektu *Dostępność Plus w urzędach JST województwa warmińsko-mazurskiego* w formie nieodpłatnego przekazania dwie pętli indukcyjne do obsługi osób słabosłyszących (zestaw

recepcyjny i zestaw przenośny)⁴⁶, lupę elektroniczną i krzesło ewakuacyjne⁴⁷. W 2023 r. zamontowano w dwóch dźwigach osobowych znajdujących w budynkach Urzędu panele sterowania (udźwiękowane, z oznakowaniem w alfabecie Braille'a) oraz poręcze spełniające wymogi dla osób niepełnosprawnych. Natomiast w 2025 r. dokonano naprawy schodolazu wymieniając akumulatory.

Prezydent wyjaśnił, że nie zrealizowano wskazanego w ww. audycie zakupu planu tyflograficznego Urzędu i systemu informacyjno-nawigacyjnego ze względu na trudną sytuację finansową Gminy Olsztyn. Podał także, że zalecenia wynikające z tego audytu nie mają podanego zakresu czasowego ich realizacji.

W latach 2022-2025 (do końca I kwartału) Urząd złożył 25 marca 2025 r. wymagany art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej⁴⁸ i art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami raport o stanie zapewniania dostępności podmiotu publicznego według stanu na 1 stycznia 2025 r. Raport ten zawierał m.in. informację o zastosowaniu przez Urząd rozwiązań architektonicznych i zainstalowaniu urządzeń umożliwiających dostęp do wszystkich pomieszczeń, zapewnieniu w celu umożliwienia ewakuacji lub ratowania osób wewnątrz tych budynków, procedur i przeszkolonych z nich pracowników oraz sprzętu lub miejsca do ewakuacji lub ratowania, częściowym zapewnieniu (takie możliwości zapewniono osobom ze szczególnymi potrzebami w czterech budynkach⁴⁹, w jednym zapewniono je częściowo⁵⁰ i w jednym nie zapewniono takich możliwości⁵¹), posiadaniu przez Urząd dwóch pętli indukcyjnych. Raport zawierał także informacje o nieotrzymaniu w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 1 stycznia 2025 r. od osób ze szczególnymi potrzebami wniosków o zapewnienie szczególnej formy komunikacji i wniosków o zapewnienie dostępności architektonicznej i/lub informacyjno-komunikacyjnej.

Przeprowadzone 13 maja 2025 r. oględziny dwóch budynków Urzędu wykazały m.in., że:

- w budynku przy Placu Jana Pawła II 1:
 - wejście od strony ulicy Ratuszowej przystosowano dla osób z niepełnosprawnością ruchową, wyposażając je w podjazd oraz platformę przyschodową, a także w system przywołania pomocy i stosowne oznakowanie informacyjne,
 - znajdowały się windy wyposażone w panele sterowania oznakowane alfabetem Braille'a, z działającą informacją głosową oraz trzy platformy przyschodowe (w tym dwie przy wejściu głównym do budynku),
 - istniała możliwość korzystania z obiektu z psem przewodnikiem,

⁴⁶ Jedna z nich znajdowała się w Sali Obsługi w budynku przy Placu Jana Pawła II 1, druga – w budynku przy ulicy Knosąły 3.

⁴⁷ Urządzenia te wpisano do ewidencji środków trwałych Urzędu pod numerami 2/809/858, 2/809/859, 2/809/860 i 2/809/861.

⁴⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 773.

⁴⁹ Przy Placu Jana Pawła II 1 oraz ulicach Wyzwolenia, 1 Maja i Augustowskiej.

⁵⁰ Przy ulicy Knosąły w pomieszczeniach znajdujących się na parterze budynku.

⁵¹ Przy ulicy Knosąły.

- zapewniono możliwość ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami przy użyciu krzesła ewakuacyjnego,
- wszystkie drzwi do ogólnodostępnych pomieszczeń spełniały wymogi określone w §62 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie⁵² (dalej: rozporządzenie w sprawie warunków technicznych),
- znajdowała się jedna toaleta dostosowana do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami (w Urzędzie Stanu Cywilnego, jednak bez pochwyty przy umywalce, drugiego pochwyty przy misce klozetowej, z dostępem do umywalki utrudnionym przez odprowadzenie wody oraz bez oznaczenia przeznaczenia dla osób niepełnosprawnych) i jedna toaleta, przeznaczona dla kobiet, częściowo dostosowana do korzystania przez osoby niepełnosprawne, poprzez zapewnienie przestrzeni manewrowej dla wózka i zamontowanie uchwyty przy misce klozetowej (na I piętrze budynku).
- w budynku przy ulicy Wyzwolenia 30:
 - wejście główne do budynku posiadało stosowny podjazd dostosowujący je dla osób z niepełnosprawnością ruchową oraz odpowiednie oznakowanie informacyjne,
 - znajdowały się winda wyposażona była w panel oznakowany alfabetem Braille'a, bez działającej informacji głosowej oraz schodołaz,
 - istniała możliwość korzystania z obiektu z psem przewodnikiem,
 - wszystkie drzwi do ogólnodostępnych pomieszczeń spełniały wymagania z §62 ust. 1 i 3 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych,
 - na parterze i I piętrze znajdowały się przeszklone drzwi, bez oznaczeń umożliwiających identyfikację przeszklonej powierzchni,
 - na każdej kondygnacji budynku znajdowały się oznakowane toalety przystosowane do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami, przy czym nie posiadały one systemu przywołania pomocy⁵³.

Ogłędziny wykazały także, że w budynku przy Placu Jana Pawła II 1 nie zapewniono osobom o szczególnych potrzebach dostępu do Wydziału Zamówień Publicznych, Wydziału Prawnego, części Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami i dwóch pomieszczeń Wydziału Inwestycji Miejskich. Prezydent wyjaśnił, że usytuowanie ww. komórek organizacyjnych podyktowane było faktem, że nie obsługiwały one bezpośrednio klientów Urzędu, a jeśli już zaistniała taka potrzeba, to taka osoba obsługiwana była przez pracowników tych komórek na parterze budynku. Podał, że obsługa klientów Wydziału Geodezji i Gospodarowania Nieruchomościami, Rzecznika Konsumentów, Wydziału Inwestycji Miejskich i innych komórek organizacyjnych Urzędu odbywała się w Sali Obsługi, znajdującej się na tzw. niskim parterze budynku i wyposażonej w podjazd dla osób ze szczególnymi potrzebami.

W obu ww. budynkach istniała możliwość zapewnienie dostępu dostosowanego do wniosku złożonego przez zainteresowanego, obsługi za pomocą tłumacza

⁵² Dz. U. z 2022 r. poz. 1225, ze zm.

⁵³ Prezydent wyjaśnił, że obecnie obowiązujące przepisy prawa nie nakazują posiadania takiego systemu, jednak w przypadku wygospodarowania dodatkowych środków finansowych rozważona zostanie możliwość jego instalacji w toaletach przystosowanych dla osób niepełnosprawnych.

języka migowego (poprzez strony internetowe i aplikacje) i innych środków komunikowania się oraz elektronicznego dostępu do dokumentów.

Stany nieprawidłowe w ww. zakresie zostały opisane w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

W latach 2022-2025 (I kwartał) nie miały miejsca przypadki złożenia do Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i do Urzędu skarg na brak dostępności obiektów użyteczności publicznej gminy Olsztyn.

(akta kontroli str. 858-979, 981-1055, 1067-1185)

2.12. W okresie objętym kontrolą odnotowano dwa zdarzenia związane z bezpieczeństwem budynków Urzędu. Pierwsze dotyczyło ono uszkodzenia w 2022 r. (między 17 listopada i 1 grudnia) dysków w rejestratorze obrazu z trzech kamer, co skutkowało częściową utratą nagrań monitoringu. Awarię usunięto poprzez wymianę uszkodzonych dysków na nowe. Drugie zdarzenie dotyczyło awarii centrali systemu sygnalizacji pożaru w budynku przy ulicy Wyzwolenia 30. Awaria ta została niezwłocznie usunięta.

Stan bezpieczeństwa obiektów zarządzanych przez Urząd monitorowany był m.in. przez Sekretarza, Biuro Kontroli i Audytu oraz Wydziały: Administracyjno-Gospodarczy, Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Organizacji i Kadr.

(akta kontroli str. 7-14, 854-857, 980, 1189-1194)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Książki obiektów budowlanych dotyczące pięciu budynków użytkowanych przez Urząd były prowadzone w latach 2022-2025 (do kwietnia) niezgodnie z wymogami rozporządzenia w sprawie książki obiektu oraz w sposób nierzetelny. W przypadku książek obiektu dla budynków⁵⁴ przy:
 - Placu Jana Pawła II 1 oraz ulicach Augustowskiej 44, Knosały 3 i 1 Maja 3 – nie posiadały zabezpieczenia stron przed ich usunięciem lub wymianą, co było niezgodne z wymogami §4 pkt 1 ww. rozporządzenia,
 - Placu Jana Pawła II 1 oraz ulicach Wyzwolenia 30, Knosały 3 i 1 Maja 3 – dokonano sprostowania błędów we wpisach w sposób inny niż w wskazany w §6 pkt 4 ww. rozporządzenia, polegający na przekreśleniu wyrazów pojedynczą linią oraz umieszczeniu daty i podpisu osoby dokonującej zmiany,
 - ulicy Augustowskiej 44 – nie zawarto wpisów o liczbie stron oraz wskazania i podpisu osoby upoważnionego pracownika nadzoru budowlanego, co było działaniem nierzetelnym,
 - Placu Jana Pawła II 1 (strona 2) – nie wskazano dla jednej osoby pełnego okresu obowiązywania upoważnienia do dokonywania wpisów, co było działaniem nierzetelnym,
 - ulicy Knosały 3 (str. 2) brakowało podpisów dwóch osób upoważnionych do dokonywania wpisów, co było działaniem nierzetelnym.

⁵⁴ Wg stanu na 8 kwietnia 2025 r. dla budynków przy Placu Jana Pawła II 1, Wyzwolenia 30 i Augustowskiej 44 oraz wg stanu na 11 kwietnia 2025 r. – ul. Knosały 3 i 1 Maja 3.

Skutkiem powyższych uchybień było utrudnienie oceny stanu technicznego budynków, a tym samym zwiększenie ryzyka zagrożeń dla bezpieczeństwa użytkowania obiektów użyteczności publicznej.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące przyczyn ww. niezgodności, Prezydent wyjaśnił, że ww. nieprawidłowości zostały usunięte do 12 maja 2025 r. Potwierdziły to ustalenia kontroli NIK.

(akta kontroli str. 396-400, 981-1055)

2. W budynkach Urzędu przy Placu Jana Pawła 1 i ulicy Wyzwolenia 30 (wg stanu na 13 maja 2025 r.) nie zapewniono udostępnienia informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy, co było niezgodne z art. 6 ust. 1 lit. c ustawy o dostępności. Stworzyło to trudności w poruszaniu się osób niedowidzących i niewidomych w ww. budynkach.

Prezydent wyjaśnił, że informacja na temat rozkładu budynku realizowana jest przez dostęp alternatywny, polegający na wsparciu portierów Urzędu Miasta, powołując się na art. 7 ust. 2 pkt 3 ustawy o dostępności.

NIK zauważa jednak, że dostęp alternatywny, zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o dostępności, należy zapewnić w przypadku kiedy podmiot publiczny nie jest w stanie, w szczególności ze względów technicznych lub prawnych, zapewnić dostępności osobie ze szczególnymi potrzebami w zakresie, o którym mowa w art. 6 pkt 1 i 3 tej ustawy. Podczas kontroli NIK nie stwierdzono zaistnienia względów uzasadniających zastosowanie w tym zakresie dostępu alternatywnego.

(akta kontroli str. 858-910, 1059-1064)

3. W budynkach Urzędu przy Placu Jana Pawła II 1 i ulicy Wyzwolenia 30, wg stanu na 13 maja 2025 r., nie oznaczono krawędzi schodów kolorem kontrastującym z kolorem posadzki, co było niezgodne z §71 ust. 4 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych). Przepis ten stanowi, że w budynku użyteczności publicznej krawędzie stopni schodów powinny wyróżniać się kolorem kontrastującym z kolorem posadzki. Stworzyło to zagrożenie zdrowia osób przebywających w ww. budynkach.

Prezydent wyjaśnił, że w ww. budynkach, ze względu na ich zabytkowy charakter, nie stosuje się materiałów, które mogą znacząco ingerować w strukturę ww. budynków, dlatego krawędzie schodów oznaczane są materiałem naklejonym, co skutkuje szybkim wytarciem.

NIK zauważa jednak, że podczas przeprowadzonych oględzin na żadnej z klatek schodowych nie stwierdzono śladów naklejanych oznaczeń. Ponadto, zdaniem NIK, oznaczenie krawędzi schodów w wymagany ww. przepisem sposób nie ingeruje w strukturę budynków.

(akta kontroli str. 858-910, 1059-1064)

4. Znajdujące się w budynku przy Placu Jana Pawła II 1 dwie toalety przeznaczone dla osób niepełnosprawnych (w Urzędzie Stanu Cywilnego i w korytarzu na I piętrze) nie były w pełni dostosowane do ich potrzeb. Było to niezgodne z §86 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, stanowiącego, że w budynku, na kondygnacjach dostępnych dla osób niepełnosprawnych, dla takich osób powinno być przystosowane co

najmniej jedno z ogólnodostępnych pomieszczeń higienicznosanitarnych. Stworzyło to trudności w korzystaniu z toalet przez osoby niepełnosprawne.

Prezydent wyjaśnił, że obecnie funkcjonujące toalety dla osób niepełnosprawnych znajdują się w miejscach, gdzie obsługiwana jest największa liczba klientów zewnętrznych, a braki i niedociągnięcia w tym zakresie zostaną usunięte po uzgodnieniu z konserwatorem zabytków.

(akta kontroli str. 858-888, 1059-1064)

5. W Wydziale Zamówień Publicznych w budynku przy Placu Jana Pawła II 1 oraz na parterze i I piętrze budynku przy ulicy Wyzwolenia 30 (wg stanu na 13 maja 2025 r.) znajdowały się przeszklone drzwi, bez oznaczenia umożliwiającego osobom ze szczególnymi potrzebami identyfikację przeszklonej powierzchni. Było to niezgodne z §295 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, stanowiącym, że skrzydła drzwiowe, wykonane z przezroczystych tafli, powinny być oznakowane w sposób widoczny oraz z §11 pkt. 3 Procedury obsługi osób ze szczególnymi potrzebami w Urzędzie Miasta Olsztyna, wprowadzonej zarządzeniem Nr 6 Prezydenta Olsztyna z 13 stycznia 2022 r. Stworzyło to zagrożenie zdrowia osób przebywających w ww. budynkach.

Prezydent wyjaśnił, że ww. drzwi nie stanowią w całości tafli szklanej i znajdują się w ramach, które kolorem wyróżniają się na tle ścian, jednak wskazane niedociągnięcia zostaną naprawione poprzez oklejenie szyb.

(akta kontroli str. 858-910, 1059-1064)

6. W budynku przy ulicy Wyzwolenia 30 (wg stanu na 13 maja 2025 r.) nie zapewniono osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób, o którym mowa w art. 6 ust. 1 lit. e ustawy o dostępności. Stworzyło to zagrożenie zdrowia i życia osób ze szczególnymi potrzebami w razie potrzeby ewakuacji ww. budynku.

Prezydent wyjaśnił, że możliwość ewakuacji z ww. budynku osób ze szczególnymi potrzebami realizowana była poprzez zastosowanie schodolazu i bezpośrednią pomoc portiera. Podał także, że zaplanowano zakup krzesła ewakuacyjnego.

NIK zauważa jednak, że możliwość ewakuacji osób ze specjalnym potrzebami powinna zostać zapewniona także w przypadkach zablokowania ciągów komunikacyjnych i odcięcia dostępu do portierni budynku.

(akta kontroli str. 889-910, 1059-1064)

7. Żaden z trzech podjazdów przeznaczonych dla osób ze szczególnymi potrzebami, prowadzących do budynku na Placu Jana Pawła II 1 (wg stanu na 13 maja 2025 r.), nie był zaopatrzony w obustronne poręcze, a podjazdy usytuowane od strony ulic 1 Maja i Ratuszowej nie posiadały krawężników. Było to niezgodne z wymogami §71 ust. 1 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, stanowiącego, że pochylnie przeznaczone dla osób niepełnosprawnych powinny mieć krawężniki o wysokości co najmniej 0,07 m i obustronne poręcze odpowiadające warunkom określonym w § 298 tego rozporządzenia. Stworzyło to zagrożenie zdrowia osób niepełnosprawnych, korzystających z ww. podjazdów.

Prezydent wyjaśnił, że w miarę posiadanych środków finansowych podjazdy dla osób niepełnosprawnych wyposażone zostaną w obustronne poręcze oraz niezbędne krawędzie.

(akta kontroli str. 858-888, 1059-1064)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2022-2025 (I kwartał) Urząd na ogół prawidłowo i rzetelnie realizował zadania w celu zapewnienia należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania swoich budynków. Przede wszystkim zapewnił im ochronę, realizowaną przez podmiot zewnętrzny. Zgodnie z przyjętymi procedurami wewnętrznymi i obowiązującymi przepisami stosował system monitoringu wizyjnego, prawidłowo zabezpieczył budynki w zakresie ochrony przeciwpożarowej i przy współudziale Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej organizował ćwiczenia pracowników na wypadek wystąpienia pożaru. Rzetelnie i terminowo przeprowadzano przeglądy i konserwacje urządzeń transportu bliskiego i sprzętu przeciwpożarowego. W Urzędzie w dwóch poddanych oględzinom budynkach zapewniono częściową dostępność osobom o szczególnych potrzebach, w szczególności w zakresie wprowadzenia wewnętrznych procedur ułatwiających takim osobom załatwianie spraw w Urzędzie oraz likwidacji niektórych barier architektonicznych.

Niemniej stwierdzono uchybienia, które dotyczyły m.in. niespełnienia wymogów dotyczących dostępności budynków przy Placu Jana Pawła II i ulicy Wyzwolenia 30 dla osób o specjalnych potrzebach. Nie zapewniono informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku. Nie oznaczono także krawędzi schodów kolorem kontrastującym z kolorem posadzki, a niektóre toalety nie zostały dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Brakowało prawidłowego oznaczenia przeszklonych drzwi, tj. umożliwiającego osobom ze szczególnymi potrzebami identyfikację przeszklonej powierzchni. Podjazdy przeznaczone dla osób niepełnosprawnych nie spełniały niektórych wymagań wynikających z rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, a w budynku przy ulicy Wyzwolenia 30 nie zapewniono możliwości ewakuacji osób ze specjalnymi potrzebami w przypadkach zablokowania ciągów komunikacyjnych i odcięcia od portierni budynku.

OBSZAR

3. Sprawowanie nadzoru nad działalnością jednostek/podmiotów władających lub administrujących obiektami użyteczności publicznej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa tych obiektów.

Opis stanu faktycznego

Nadzór nad utrzymaniem i bezpieczeństwem obiektów użyteczności publicznej, stanowiących własność Gminy Olsztyn i przekazanych w trwałą zarząd lub administrowanie, realizowany był przez zarządców tych obiektów i Zakład Lokali i Budynków Komunalnych⁵⁵, działający w oparciu o proces Bieżąca Obsługa Techniczna oraz procedury odpowiadające wymaganiom normy ISO9001. W przypadku obiektów przekazanych w najem, obowiązki w ww. zakresie określano w umowach z najemcami. Zobowiązywano ich m.in. do zapewnienia dozoru przedmiotu najmu, zabezpieczenia od kradzieży, klęski żywiołowej oraz innych zdarzeń losowych, ubezpieczenia we własnym zakresie

⁵⁵ Statut na stronie internetowej

https://zlibk.olsztyn.eu/userfiles/download/uchwala_rady_miasta_oraz_statut_zlibk_2013_1.pdf

i na własny koszt odpowiedzialności cywilnej związanej z użytkowaniem obiektu, utrzymania obiektu i jego otoczenia w należytym stanie sanitarno-porządkowym określonym przepisami prawa, zapewnienia ochrony przeciwpożarowej wymaganej przepisami prawa, wykonywania we własnym zakresie i na własny koszt napraw związanych ze zwykłym użytkowaniem obiektu i naprawiania szkód powstałych z własnej winy.

Analiza próby 23 obiektów należących do Gminy Olsztyn i znajdujących się we władaniu innych niż Urząd podmiotów (w tym 20 szkół i placówek oświatowych oraz trzech obiektów kultury) wykazała m.in., że weryfikacja realizacji zadań dotyczących ich utrzymania i bezpieczeństwa dokonywana była m.in. poprzez sporządzane co roku protokoły z kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z takich obiektów. Zawierały one m.in. informacje o stanie technicznym budynków, nawierzchni dróg, przejść i boisk, stanie urządzeń higieniczno-sanitarnych, strychów, kuchni i jadalni, drzewostanu, dróg ewakuacyjnych, schodów, posadzek, oświetlenia, wentylacji, instalacji elektrycznych, gazowych i wodociągowo-kanalizacyjnych, zaopatrzenia w środki pierwszej pomocy, instrukcje bezpieczeństwa oraz środki ochrony indywidualnej. W uwagach i wnioskach z ww. kontroli informowano Urząd o stwierdzonych potrzebach w zakresie napraw i remontów. W przypadku Hali Widowisko-Sportowej Urania, dotyczyło to także przekazywania Urzędowi protokołów z okresowych kontroli stanu technicznego obiektu, przeprowadzanych na podstawie przepisów Prawa budowlanego.

Monitorowaniem stanu nieruchomości oddanych w zarządzanie innym podmiotom, ich zagospodarowania i sposobu wykorzystania oraz ochroną praw własności Gminy Olsztyn, zajmował się w latach 2022-2025 Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu.

Z danych przedstawionych przez Urząd wynikało, że na 22 spośród ww. 23 obiektów⁵⁶, w latach 2022-2025 (do 28 sierpnia) wydatkowano łącznie 12 000,6 tys. zł w ramach prac poprawiających bezpieczeństwo ich użytkowania (remonty, awaryjne naprawy, dostosowanie obiektów do wymogów przepisów przeciwpożarowych, przygotowanie dokumentacji projektowej)⁵⁷.

Prezydent wyjaśnił, że Urząd „sprawuje ciągły nadzór nad sposobem użytkowania przekazanych innym podmiotom budynków użyteczności publicznej, stanowiących własność Gminy Olsztyn” i reaguje na problemy zgłaszane przez ich zarządców. Podał, że Urząd nie posiada procedur dotyczących bezpieczeństwa takich obiektów, a obowiązek ich utrzymania i bezpiecznego użytkowania znajduje się w gestii ich zarządcy lub użytkownika. Wyjaśnił także, że Urząd podjął działania w celu stworzenia dla jednostek oświatowych procedur w zakresie ogólnych wytycznych dotyczących postępowania w sytuacjach kryzysowych.

(akta kontroli str. 7-14, 981-1055, 1067-1185, 1195-1313)

⁵⁶ Bez Hali Widowiskowo-Sportowej Urania w Olsztynie.

⁵⁷ W 2022 r. – 169,5 tys. zł, w 2023 r. – 10 159,7 tys. zł, w 2024 r. – 1 090,1 tys. zł i w 2025 r. – 581,3 tys. zł.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie podejmowane w latach 2022-2025 (do końca sierpnia) działania w Urzędzie w zakresie czynności nadzorczych dotyczących bezpieczeństwa utrzymania obiektów użyteczności publicznej przekazanych we władanie lub administrowanie innym podmiotom.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba kontroli nie formułuje uwag. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań w celu wypełnienia obowiązku wynikającego z art. 22² § 8 Kodeksu pracy.
2. Zapewnienie w budynkach przy Placu Jana Pawła II 1 i ulicy Wyzwolenia 30 osobom o specjalnych potrzebach informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy.
3. Zapewnienie w budynkach przy Placu Jana Pawła II 1 i ulicy Wyzwolenia 30 osobom o specjalnych potrzebach toalet w pełni dostosowanych do ich potrzeb.
4. Oznaczenie, w budynkach przy Placu Jana Pawła II 1 i ulicy Wyzwolenia 30, krawędzi schodów kolorem kontrastującym z kolorem posadzki.
5. Zapewnienie w budynkach przy Placu Jana Pawła II 1 i ulicy Wyzwolenia 30 oznaczenia przeszklonych drzwi w sposób umożliwiający osobom ze szczególnymi potrzebami identyfikację przeszklonej powierzchni.
6. Doposażenie znajdujących się przy budynku na Placu Jana Pawła II 1 podjazdów przeznaczonych dla osób ze szczególnymi potrzebami w obustronne poręcze, a podjazdów usytuowanych od strony ulic 1 Maja i Ratuszowej w krawężniki.
7. Zapewnienie w budynku przy ulicy Wyzwolenia 30 osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób, w szczególności w przypadkach zablokowania ciągów komunikacyjnych i dostępu do portierni tego budynku.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, 10 października 2025 r.

Andrzej Sibierski

główny specjalista kontroli
państwowej

podpis/podpisano elektronicznie

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Olsztynie

Dyrektor

Mariusz Lenkiewicz

podpis/podpisano elektronicznie